

ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ

ਭਾਗ-2

ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ

ਭਾਗ-2

Authors

Sharda Mohan and Shashi Mukherjee

Illustrations and Cover Art

Dilip Kadam

Assistant Artist

Ravindra Mokate

Production

Amar Chitra Katha

Published by

Amar Chitra Katha Pvt. Ltd

Punjabi

ISBN – 978-81-19242-65-8

Amar Chitra Katha Pvt. Ltd, June 2023

© Ministry of Culture, Govt of India, June 2023

All rights reserved. This book is sold subject to the condition that the publication may not be reproduced, stored in a retrieval system (including but not limited to computers, disks, external drives, electronic or digital devices, e-readers, websites), or transmitted in any form or by any means (including but not limited to cyclostyling, photocopying, docutech or other reprographic reproductions, mechanical, recording, electronic, digital versions) without the prior written permission of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

You can now get ACK stories as part of your classroom with **ACK Learn**,
a unique learning platform that brings these stories to your school with a range of workshops.
Find out more at www.acklearn.com or write to us at acklearn@ack-media.com.

ਅਸੀਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਸਾਡੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਏ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਔਖਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਇਕੱਠੇ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਇਸ ਸਮੇਂ, ਸਾਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਕੁਝ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਕੇ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ।

ਇੱਕ ਪਰੰਪਰਾ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਰੱਖਿਆ, ਉਹ ਸੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਣਾ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ, ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਕਹਾਣੀਆਂ ਰਚਨਾਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਆਤਮਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਘੁੰਮਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਉਹ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ, “ਨਹੀਂ ਅੰਕਲ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਚੁਟਕਲਾ ਸੁਣਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਚੁਟਕਲਾ ਸੁਣਾਉਣਾ।” ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਅਨੰਦ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ! ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਪੰਚਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹੋਣ, ਹਿਤੋਪਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿੱਸਾ ਗੋਈ*। ਕਹਾਣੀਆਂ ਜੋ ਬੁੱਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਸਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅੱਜ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਣ ਦੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਮਰ ਵਿਆਸ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ Gaathastory.in ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਣਾਇਆ। ਬੇਂਗਲੁਰੂ ਦੇ ਵਿਕਰਮ ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਨੂੰ ਬਾਪੂ* ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਚੇਨਈ ਦੀ ਸ਼੍ਰੀਵਿਦਿਆ ਵੀਰਰਾਘਵਨ ਅਤੇ Kathalaya.org ਦੀ ਗੀਤਾ ਰਾਮਾਨੁਜਮ, ਸਾਰੇ ਜ਼ਾਨਦਾਰ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਹਨ।

ਆਉਂਦੇ ਨਾਇਰ ਸਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ, ਤੋਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾਉਣਗੇ।

ਵਿਸ਼ਾ-ਸੂਚੀ

1	ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ	3
2	ਵੀਰੇਂਦਰ ਯਾਦਵ	7
3	ਊਸ਼ਾ ਦੂਬੇ	10
4	ਟੀ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਾਚਾਰਿਆ	13
5	ਅਨੁਦੀਪ ਅਤੇ ਮੀਨੂਸ਼ਾ	15
6	ਸਲਮਾਨ	18
7	ਐਨ ਐਸ ਰਾਜੱਪਨ	20
8	ਸੀ ਵੀ ਰਾਜੂ	23
9	ਭਾਗੀਰਥੀ ਅੰਮਾ	26
10	ਰਾਜੇਂਦਰ ਜਾਧਵ	28
11	ਗਾਇਤਰੀ	30

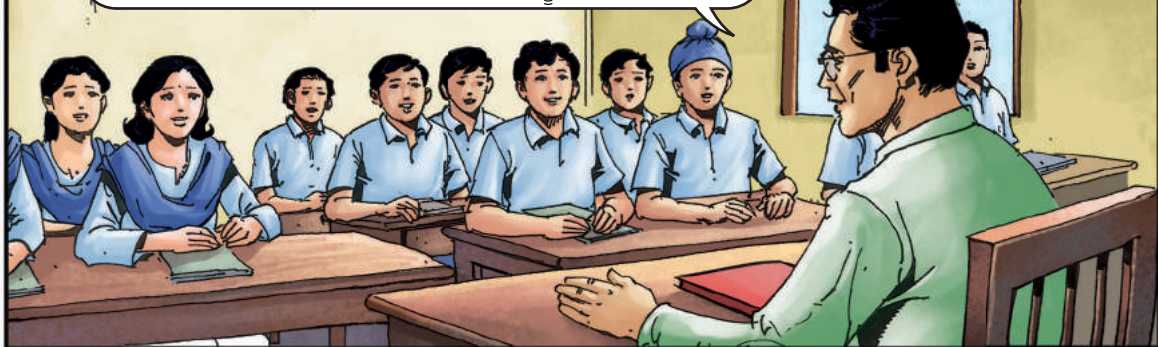
ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ

ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਸਕੂਲ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਸਨ।

ਨਾਇਰ ਸਰ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਇੱਕ ਵਾਰ, ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ, ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਸਟੇਰੀਟੇਲਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਅਪਰਨਾ ਅਥਰੋਆ, ਸ਼ੈਲਜਾ ਸੰਪਤ, ਸੋਮਿਆ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, ਅਪਰਨਾ ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਲਾਵਣਿਆ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਸੀ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਲਾਵਣਿਆ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖਦੀ ਹੈ!

ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਲੜਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਟਰਾਮ ਦੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਯਾਦ ਹਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਰੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਮੁਫਤ ਸਨ!

ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਯੁੱਧ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲੜੇ ਸਨ।

ਮੈਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲੱਭਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

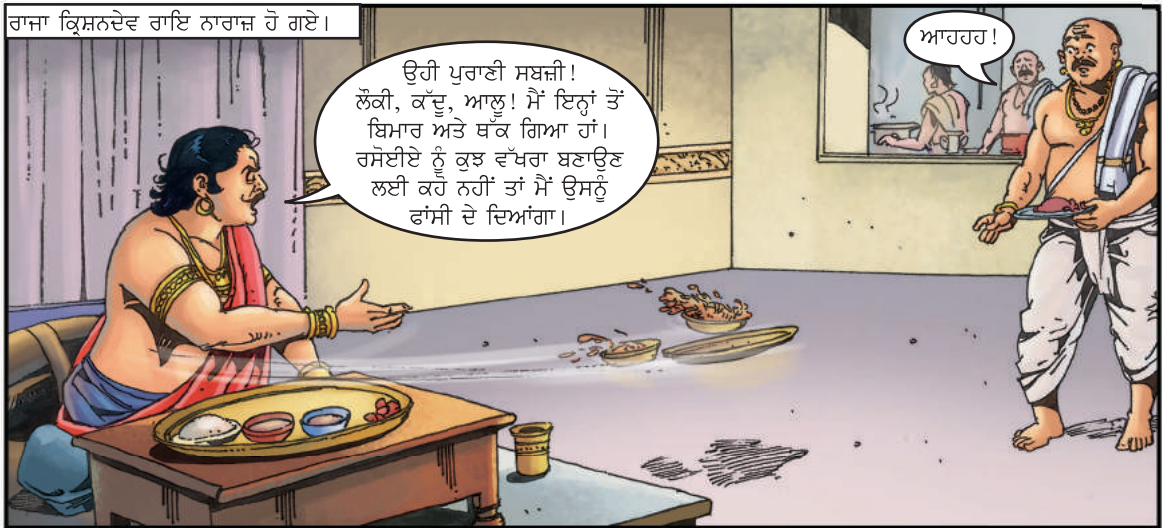

ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਆਓ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝਾ ਕਰੀਏ। ਹੁਣ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਵਾਂਗਾ ਜੋ ਉਸ ਦਿਨ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਸੁਣਾਈ ਸੀ।

ਹਾਂ! ਹਾਂ! ਆਓ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣੀਏ।

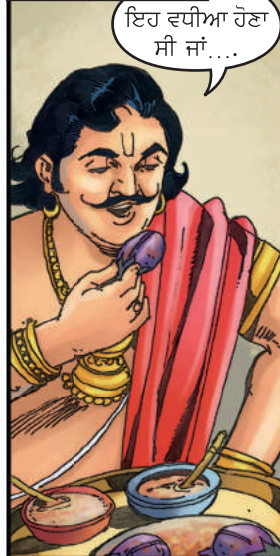
ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਰਾਇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਏ।

ਗਰੀਬ ਰਸੋਈਆ ਭੱਜ ਕੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੋਂ ਨਾਲੀ ਰਮਨ ਕੋਲ ਗਿਆ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਸਮੇਂ -

ਇਹ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਬਜ਼ੀ ਕੀ ਹੈ?

ਅੱਜ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਾਹੀ ਬੈਂਗਣ ਹੀ ਖਾਣਗੇ।

ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਣ ਦੇ ਡੱਬੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਹਰ ਪਾਸੇ ਬੈਂਗਣ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪਕਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

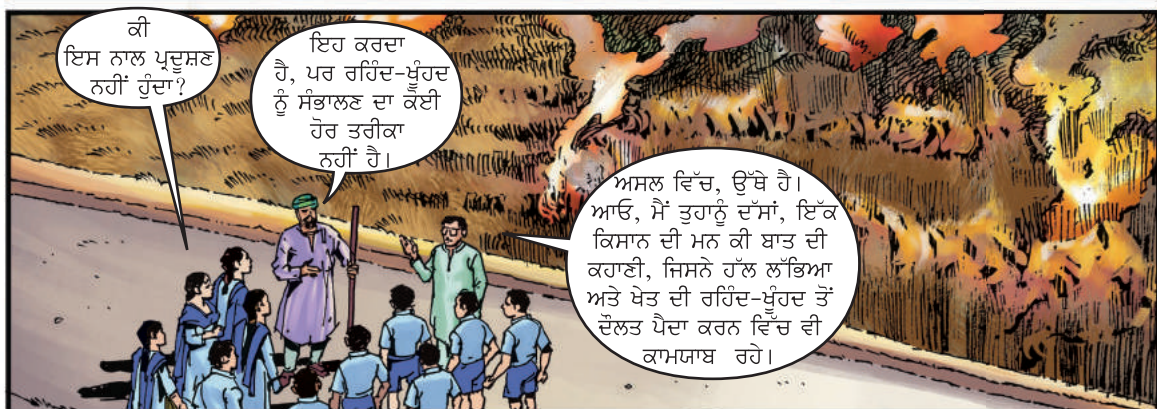

ਪਰ, ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ -

ਵੀਰੇਂਦਰ ਯਾਦਵ

ਨਾਇਰ ਸਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੇਤ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਛੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵੀਰੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕੈਥਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਫਰਸ਼ ਮਾਜਰਾ ਵਾਪਸ ਪਰਤਿਆ।

* ਪੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਡੰਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਜੋ ਅਨਾਜ ਦੀ ਕਟਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਵੀਰੇਂਦਰ ਨੇ ਕੈਥਲ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤੀ ਸੰਦਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

ਵੀਰੇਂਦਰ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੀ।

ਜਲਦੀ-

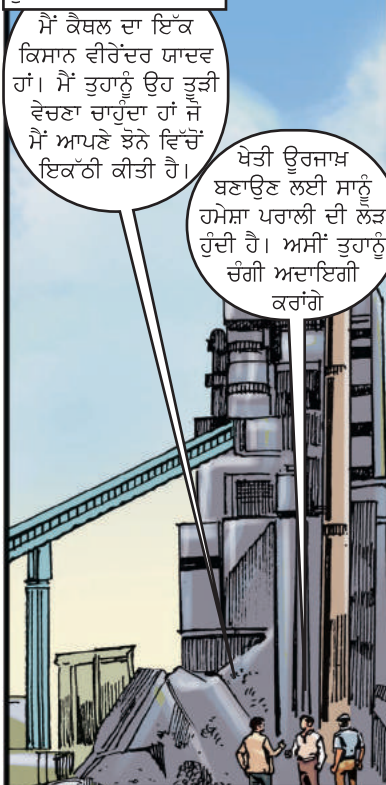

ਹੇ ਵੀਰੇਂਦਰ, ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਕੀ ਆ ਗਿਆ ਹੈ?

ਮੈਂ ਪਰਾਲੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੈ! ਪਰਾਲੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਾੜਨ ਲਈ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ -

ਵੀਰੇਂਦਰ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤੁੜੀ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਖੇਤੀ ਉਰਜਾ ਪਲਾਂਟਾਂ** ਅਤੇ ਪੇਪਰ ਮਿਲਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ -

ਬਾਬਾ, ਅਸੀਂ 2.5 ਕਰੋੜ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਵੇਚੀ ਹੈ।

ਭਾਵ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਦਿਹਾੜੀ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਇਆ ਹੈ!

ਜਲਦੀ ਹੀ -

ਵੀਰੇਂਦਰ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਵੇਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰੋ।

ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ।

*ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨ ਜੋ ਤੁੜੀ ਨੂੰ ਕੰਪੈਕਟ ਗੰਢਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਖ਼ਪੌਦਿਆਂ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਸਾੜ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਉਰਜਾ ਹੈ।

** ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ

ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਵੀਰੇਂਦਰ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ।

ਮੈਂ ਇੱਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਂਗੇ।

ਉਸਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਬਸਿਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਘੱਟ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈ।

ਹੈਲੋ, ਇਹ ਕੈਬਲ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਵਧਾਈਆਂ।

ਪੁੱਤਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਰਮ ਚੰਦ ਨੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਗਰਮੀਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਜਦੋਂ ਪਰਾਲੀ ਵੱਢਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵੀਰੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਲਈ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਹੈ, ਪੁੱਤਰ। ਤੁਸੀਂ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਢੇਲਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਹਵਾ ਸਾਫ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, । ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵੀਰੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਵਰਗੇ ਸਮੱਸਿਆ ਵਾਲੇ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਉਪਯੋਗੀ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਮਿਸਾਲੀ ਸੀ।

ਊਸ਼ਾ ਦੂਬੇ

ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਗਰਮੀ ਦਾ ਦਿਨ ਸੀ।

ਓਹ... ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਸਕੂਲ ਆਉਣਾ ਭਿਆਨਕ ਹੈ।

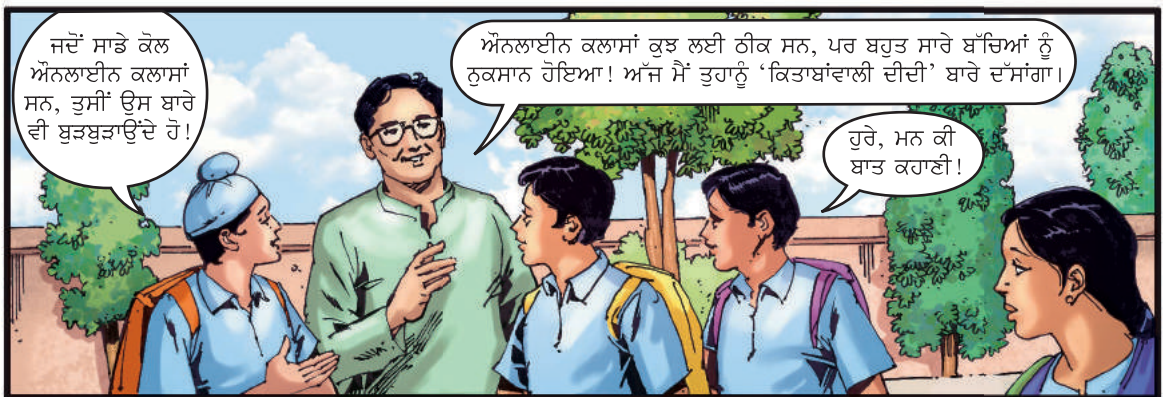
ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ! ਐਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸਨ!

ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਐਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਸਨ, ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬੁੱਝਬੁੱਝਾਉਂਦੇ ਹੋ!

ਐਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਕੁਝ ਲਈ ਠੀਕ ਸਨ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ! ਅੱਜ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ 'ਕਿਤਾਬਾਂਵਾਲੀ ਦੀਦੀ' ਬਾਰੇ ਦੱਸਾਂਗਾ।

ਹੁਰੇ, ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹਾਣੀ!

ਜਦੋਂ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਲਾਕਡਾਊਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੰਗਰੋਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕਾ ਊਸ਼ਾ ਦੂਬੇ ਚਿੰਤਤ ਸੀ।

ਉਸ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਦੁਹਰਾਇਆ।

ਐਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ? ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਇਹਨਾਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਉਪਕਰਣ ਜਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਗੇ?

ਤੇਰੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਕਿਵੇਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਮਹਿਮਾ?

ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ ਪਰ ਐਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਲਗਾਉਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਨ, ਮਿਸ। ਹਰ ਕੋਈ ਘਰ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਭਟਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

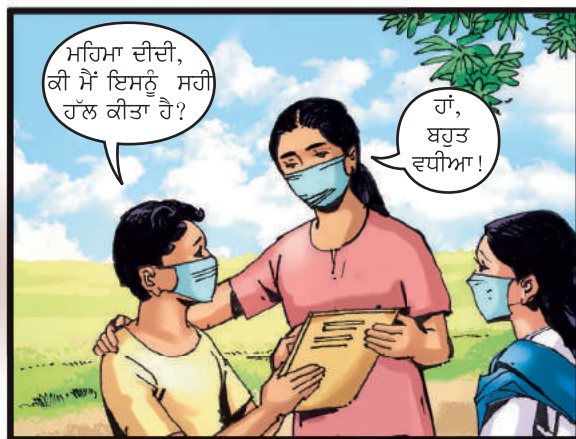
ਆਪਣੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਮਹਿਮਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ, ਊਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ।

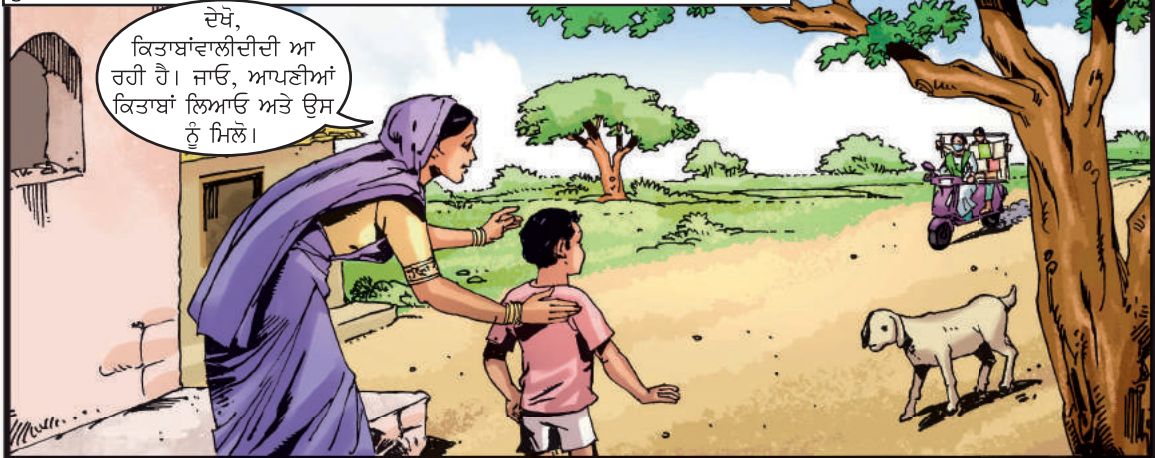
ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਊਸ਼ਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਊਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾ ਨੇ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ।

ਊਸ਼ਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ 'ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਾਲੀ ਦੀਦੀ'* ਨਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਿਆ।

ਦੇਖੋ,
ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਾਲੀ ਦੀਦੀ ਆ
ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਓ, ਆਪਣੀਆਂ
ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਆਓ ਅਤੇ ਉਸ
ਨੂੰ ਮਿਲੋ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਲਾਕਡਾਊਨ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੁਬਾਰਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ, ਊਸ਼ਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਆਓ ਇੱਕ
ਸਾਬਣ ਬੈਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ। ਹਰ
ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ
ਆਪਣੇ ਜਨਮਦਿਨ ਤੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ
ਸਾਬਣ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟਾਈਜ਼ਰ ਦਾਨ
ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਸਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਊਸ਼ਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਦਾਕਾਰਾ ਕੌਂਕਣਾ ਸੋਨਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸਾਹਸ ਕੇ ਸਲਾਮ* ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ, ਤੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਰਾਹੀਂ ਇਹਨਾਂ ਫਰੰਟਲਾਈਨ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰੇਡੀਓ ਸ਼ੋਅ 'ਤੇ ਊਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਯਤਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ -

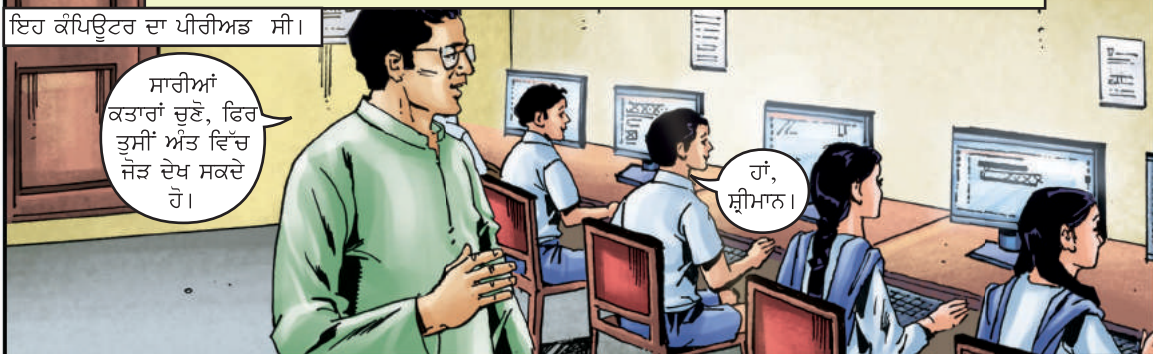

ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ
ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
ਜੀ ਦੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ
ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ
ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼
ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਸੀ।

* 'ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਾਲੀ ਭੈਣ' ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ

ਟੀ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਾਚਾਰਿਆ

ਇਹ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਪੀਰੀਅਡ ਸੀ।

ਸਾਰੀਆਂ
ਕਤਾਰਾਂ ਚੁਣੋ, ਫਿਰ
ਤੁਸੀਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ
ਜੋੜ ਦੇਖ ਸਕਦੇ
ਹੋ।

ਹਾਂ,
ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ।

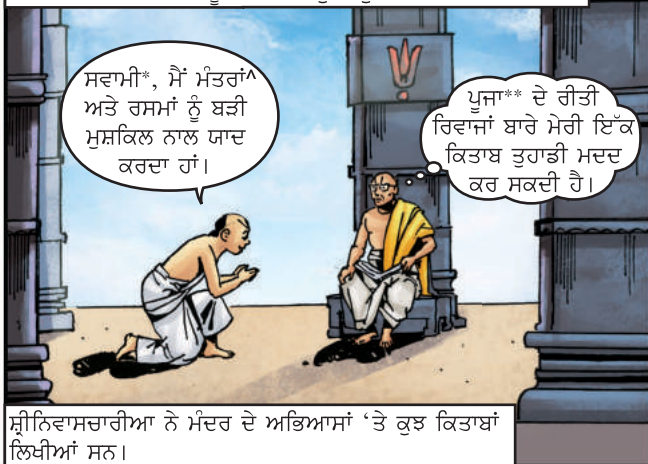

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ
ਕਿ ਮੇਰਾ ਦਿਮਾਗ
ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਨਾਲ
ਜੁੜੇਗਾ।

ਸੁਜੀਤ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ
ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼
ਵਿੱਚ ਲਗਾਓ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ
ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਜ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਚਾਰੀਆ, ਇੱਕ ਪੁਜਾਰੀ ਬਾਰੇ
ਦੱਸਾਂਗਾ, ਜਿਸ ਨੇ 80 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ
ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਸੀ।

ਵਾਹ!

ਟੀ. ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਚਾਰੀਆ, ਇੱਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਦਵਾਨ, ਮਾਈਲਾਪੁਰ,
ਚੇਨਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਮੰਦਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪੁਜਾਰੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ-

ਸਵਾਮੀ*, ਮੈਂ ਮੰਤਰਾਂ[^]
ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ
ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਯਾਦ
ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਪੂਜਾ** ਦੇ ਰੀਤੀ
ਰਿਵਾਜਾਂ ਬਾਰੇ ਮੇਰੀ ਇੱਕ
ਕਿਤਾਬ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ
ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਚਾਰੀਆ ਨੇ ਮੰਦਰ ਦੇ ਅਭਿਆਸਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ
ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ।

ਇਥੇ, ਇਹ
ਮੇਰੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ
ਪਦਮਾਤੰਤਰ ਪ੍ਰਯੋਗਮ^{^^}।
ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੀ
ਵਿਆਖਿਆ
ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਧੰਨਵਾਦ,
ਸਵਾਮੀ! ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ
ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੀ
ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ।

ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਸੀ। ਜਲਦੀ ਹੀ,
ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਚਾਰੀਆ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ
ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਇੱਕ ਦਿਨ-

ਸਵਾਮੀ, ਸਰਕਾਰ
ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ
ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਦੋ ਕਿਤਾਬਾਂ
ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਸਾਰੇ
ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜੀਆਂ
ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਮੈਂ ਆਭਾਰੀ ਹਾਂ।
ਮੈਂ ਮੰਦਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ
ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ
ਲਿਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ
ਕਰਾਂਗਾ।

* ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ
^ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂਸ਼

**ਪੂਜਾ, ਭਗਤੀ
^^ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ

ਜਲਦੀ ਹੀ, ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਚਾਰੀਆ ਨੇ 'ਰਾਘਵ ਸਿਮਰਮ' ਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਪਰ -

ਅੱਪਾ*, ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਹਨ! ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਹ ਨਵੀਆਂ ਕੰਪਿਊਟਰ-ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਲਈ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹਨ।

2000 ਵਿੱਚ, ਰਾਘਵ ਸਿਮਰਮ ਪ੍ਰੈਸ ਨੇ ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ।

ਪਰ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਚਾਰੀਆ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਲਿਖਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਇੱਕ ਦਿਨ -

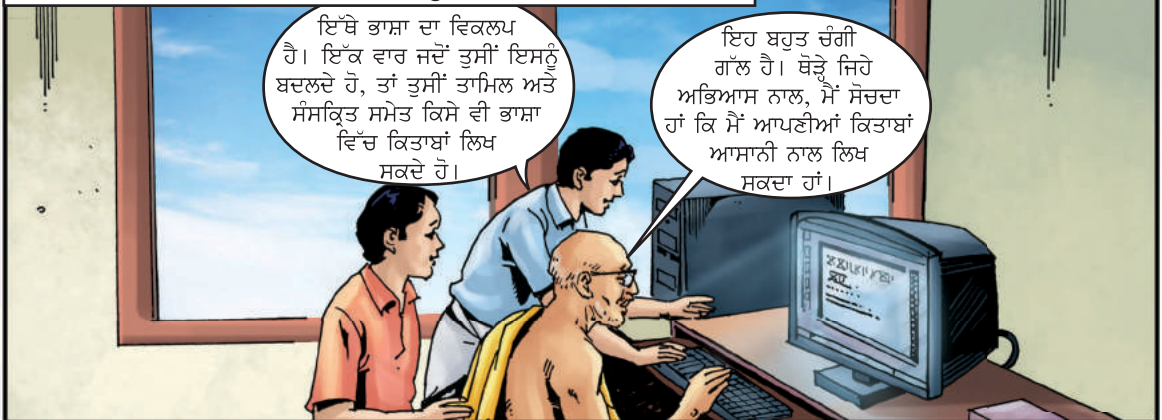

ਥਾਥਾ*, ਤੁਸੀਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ?

ਕਾਸ਼ ਮੈਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਣਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ!

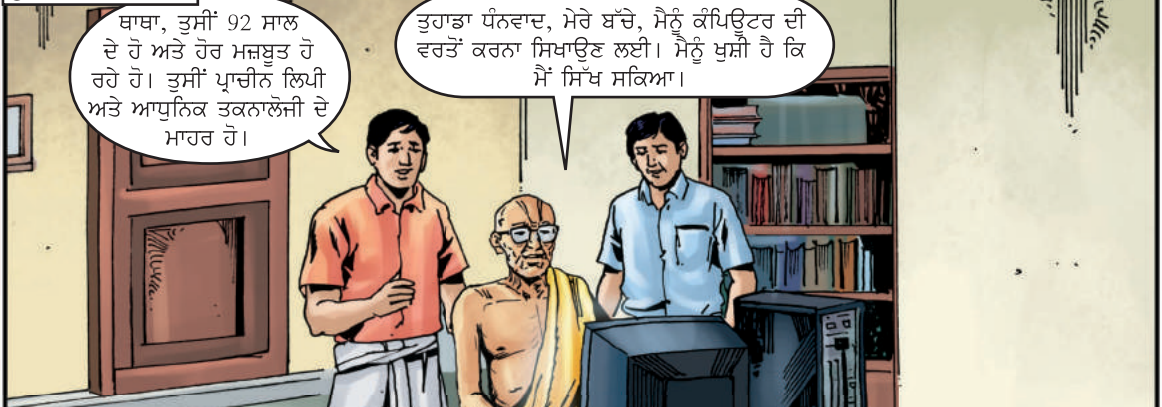
80 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਚਾਰੀਆ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਮਾਣਮੱਤੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ।

ਇੱਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਤਾਮਿਲ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ -

ਥਾਥਾ, ਤੁਸੀਂ 92 ਸਾਲ ਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਲਿਪੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮਾਹਰ ਹੋ।

ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ, ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ, ਮੈਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ। ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਸਕਿਆ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 'ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ' ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਮਰ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਮਾਅਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਤਸੁਕ ਹੋ, ਤਾਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੜੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ

ਅਨੁਦੀਪ ਅਤੇ ਮੀਨੂਸ਼ਾ

ਪਰ ਫਿਰ -

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੂੜਾ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋ?

ਹਾਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਸੂਰਜ ਭੱਬਣ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਦਾ ਕੰਡਾ ਕੂੜੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕੂੜਾ ਜੋ ਦਰਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਿਨਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕੂੜਾ ਵਧਾਇਆ ਹੈ।

ਇਹ ਉਹ ਬੀਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਬਿਤਾਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ?

ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਣ ਦੀ ਖੋਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਉਸ ਰਾਤ -

ਮੀਨੂਸ਼ਾ, ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ 'ਕਲੀਨ ਕੁੰਡਾਪੁਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ' ਯਾਦ ਹੈ? ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਓ ਸੋਮੇਸ਼ਵਰ ਬੀਚ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰੀਏ,

ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ।

ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ -

ਮੈਂ ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂਗਾ...

...ਅਤੇ ਮੈਂ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ।

* ਕੁੰਡਾਪੁਰਾ, ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਲੰਟੀਅਰ ਆਪਣਾ ਐਤਵਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ-

ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ।
ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ
ਬੀਚ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ
ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਸਲ
ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ
ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਲੋਕ
ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ
ਤਰੀਕਾ ਪਤਾ ਹੈ!

ਅਨੁਦੀਪ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਆਪਣੀ
ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਬਾਰੇ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਲਦੀ ਹੀ -

ਮੈਂ ਮੰਜੂਨਾਥ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਹਸਨ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ
ਇਸ ਸਫ਼ਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ
ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ
ਨਾਲ ਹਾਂ।

ਇਹ
ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੈ!

ਜਲਦੀ ਹੀ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬੀਚ ਦੇ 80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ
ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 800 ਕਿਲੋ ਕੂੜਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ।

ਦੇਖੋ ਬੀਚ
ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ
ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ
ਸਾਹ ਲੈਣ ਲੱਗ
ਪਿਆ ਹੈ।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ-

ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰ
ਸਕਦੇ ਹਾਂ! ਇਸ ਬਾਰੇ ਫਿਲਮੀ ਰਾਤਾਂ
ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨਾ? ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ
ਸਥਾਨਕ ਮਛੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਨ
ਬਾਰੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਜ਼ਰੂਰ!
ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ
ਰੁਕਿਆ। ਅਸਲ
ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੁਣ ਸ਼ੁਰੂ
ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅਨੁਦੀਪ ਅਤੇ ਮੀਨੂਸ਼ਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਨਾਅਰਾ ਹੈ, 'ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ'।

ਸਲਮਾਨ

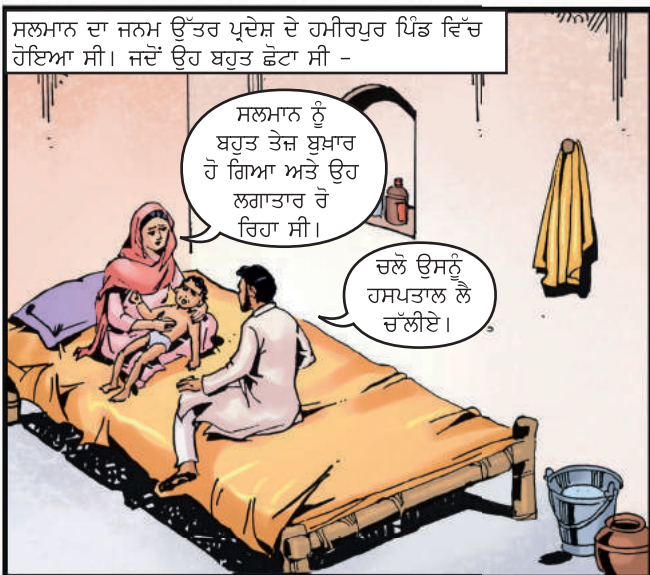
ਸਰ, ਮੇਰੇ ਚਾਚਾ ਜੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਲੱਤ ਗਵਾ ਲਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੱਬੋਟ ਦੀ ਲੱਤ ਵਰਗੀ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਲੱਤ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਾਂ, ਸੁਜੀਤ। ਇਸਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇੱਕ ਅਥਲੀਟ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਅੰਗ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਿੱਤੋ ਸਨ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਪਾਰੁਲ। ਸਰੀਰਕ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਅੱਜ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸਲਮਾਨ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਕ ਸਫਲ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਬਣ ਗਿਆ।

ਸਲਮਾਨ ਦਾ ਜਨਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਮੀਰਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਸੀ -

ਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਬੁਝਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਰੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਚਲੋ ਉਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਚੱਲੀਏ।

ਜਲਦੀ ਹੀ -

ਸਲਮਾਨ ਪੋਲੀਓ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਗਿਆ... ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਉਸ ਦੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ।

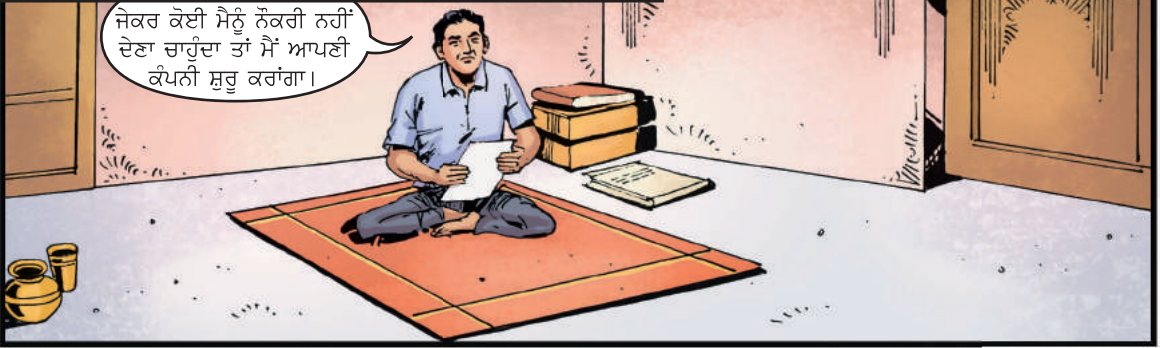
ਓਹ, ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਸਕੇਗਾ?

ਭਾਵੇਂ ਸਾਲ ਬੀਤਦਿਆਂ ਸਲਮਾਨ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਉਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ -

ਮੈਂ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਮਾਂ। ਮੈਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂਗਾ।

ਉਸ ਨੇ ਜਿੰਨੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਇੱਕ ਦਿਨ -

ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਲਮਾਨ ਨੇ ਚੱਪਲਾਂ ਅਤੇ ਡਿਟਰਜੈਂਟ ਬਣਾਉਣਾ ਸਿੱਖ ਲਿਆ। ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਉਸਨੇ ਟਾਰਗੈਟ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।

ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਚੰਗੀ ਪਛਾਣ ਬਣ ਗਈ। ਇੱਕ ਦਿਨ -

ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਲਮਾਨ ਨੇ ਸਰੀਰਕ ਚੁਨੌਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਸਲਮਾਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜੁੜੀ ਸੀ।

ਐਨ ਐਸ ਰਾਜੱਪਨ

ਨਾਇਰ ਸਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਫ਼ਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਹ ਗਲੀ ਬਹੁਤ ਗੰਦੀ ਹੈ।
ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ
ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਫ਼
ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ।

ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ
ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ
ਇੱਕ ਦੌੜ ਜਾਂ ਜੀਨੀ
ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ।

ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ
ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸਦਾ
ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਲੱਤਾਂ ਦਾ
ਅਧਰੰਗ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ
ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਝੀਲ ਨੂੰ ਖੁਦ ਹੀ
ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ
ਅਸੰਭਵ ਲੱਗਦਾ
ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ
ਦੱਸੋ, ਸਰ।

69 ਸਾਲਾ ਰਾਜੱਪਨ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪੋਲੀਓ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰ ਸਵੇਰ, ਉਹ ਵੇਮਬਨਾਡ ਝੀਲ * ਵੱਲ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕਿਸ਼ਤੀ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈਂਦਾ ਸੀ।

ਹੈਲੋ, ਰਾਜੱਪਨ।
ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ
ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਨ,
ਏਹ? ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਜਲਦੀ
ਆਏ ਹੋ।

ਹਾਂ, ਪਲਾਸਟਿਕ
ਦੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਕਾਫ਼ੀ
ਤਿਲੁਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ
ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ। ਇਸ
ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਜਲਦੀ ਜਾਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

* ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਝੀਲ, ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਥਾਨ

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਰਾਜਪੱਪਨ ਨੇ ਚੱਪੂ ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ-

ਜਲਦੀ ਹੀ -

ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ -

ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰੇਕ ਲਿਆ

ਕਈ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਪੰਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਨੂੰ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ।

ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਦ -

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪੰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪਲਾਸਟਿਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਣਥੱਕ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਦ -

ਸੀ.ਵੀ. ਰਾਜੂ

ਦੇਖੋ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੀ ਹੈ।
ਇਹ ਇੱਕ ਗੁਲੇਲ ਹੈ ਜੋ
ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਸੀ ਜਦੋਂ
ਉਹ ਜਵਾਨ ਸੀ!

ਮੇਰੀ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਗੁਲੇਲ ਹੋਰ
ਵੀ ਵੱਡੀ ਸੀ। ਪਰ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਚੱਲੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੱਕੜ
ਦੇ ਖਿਡੌਣੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ
ਬਿਹਤਰ ਹੋਣ।

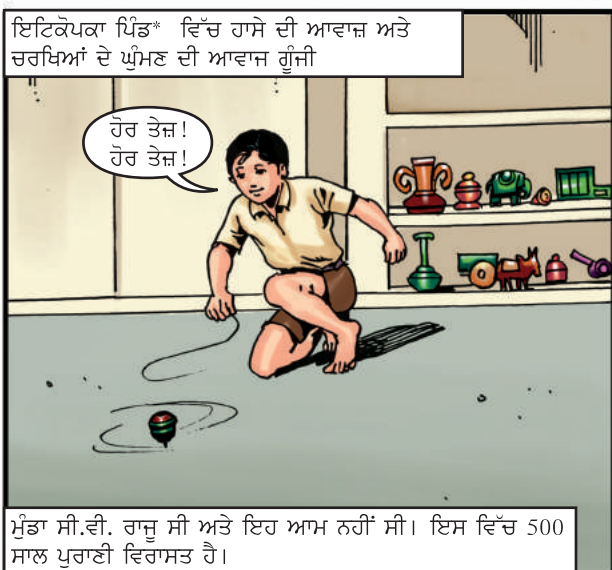
ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ
ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਪਲਾਸਟਿਕ ਵਾਲੇ
ਵਧੀਆ ਹਨ।

ਨਾਇਰ ਸਰ ਨੇ ਕਿਹਾ—

ਰਵਾਇਤੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਖਿਡੌਣੇ ਬਹੁਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ
ਚੱਲਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੁਦਰਤੀ
ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ, ਜੋ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਸਾਡੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ,
ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੀ.ਵੀ. ਰਾਜੂ ਬਾਰੇ
ਦੱਸਾਂਗਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਟਿਕੋਪਕਾ ਖਿਡੌਣੇ
ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਮੁੜ
ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ
ਵੀ 'ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ' 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ

ਇਟਿਕੋਪਕਾ ਪਿੰਡ* ਵਿੱਚ ਹਾਸੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ
ਚਰਖਿਆਂ ਦੇ ਘੁੰਮਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਗੂੰਜੀ

ਹੋਰ ਤੇਜ਼!
ਹੋਰ ਤੇਜ਼!

ਮੁੰਡਾ ਸੀ.ਵੀ. ਰਾਜੂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ 500
ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ।

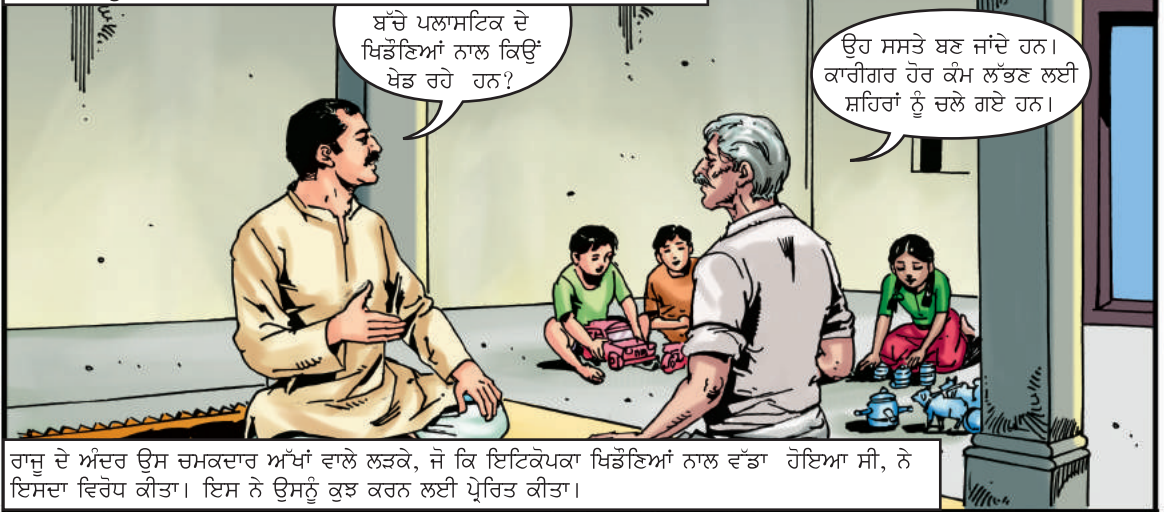

ਇਟਿਕੋਪਕਾ ਪਿੰਡ ਆਪਣੇ ਵਿਲੱਖਣ ਲੱਕੜ ਦੇ ਖਿਡੌਣਿਆਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ - ਇਟਿਕੋਪਕਾ ਬੋਮਾਲੂ। ਖਿਡੌਣਿਆਂ ਦੇ ਕੋਨੇ ਗੋਲ
ਸਨ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਨ ਅਤੇ ਚਮਕਦਾਰ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਪੇਂਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗ ਚਮਕਦੇ ਸਨ।

ਪੂਰੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਬਚਪਨ ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸਨ

* ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ

ਪਰ ਜਦੋਂ ਰਾਜੂ ਕਾਲਜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ -

ਉਸਨੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਲਈ 'ਪਦਮਾਵਤੀ ਐਸੋਸੀਏਟਸ' ਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨਕਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ।

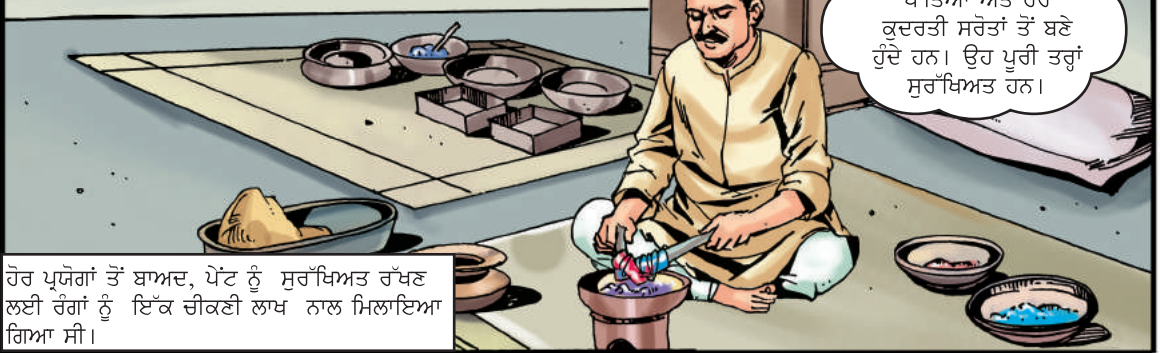
ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਿਆ, ਰਾਜੂ ਨੇ ਖਿਡੌਣਿਆਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਮੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

ਪਰ ਜਸ਼ਨ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਸਨ. ਮਾਲ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1988 ਵਿੱਚ, ਰਾਜੂ ਨੇ ਕਰਾਫ਼ਟਸ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ। ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੈਵਿਕ ਰੰਗ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਹੋਰ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੇਂਟ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੀਕਣੀ ਲਾਖ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਖਿਡੌਣੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਪਾਸ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਮਿਲੀ।

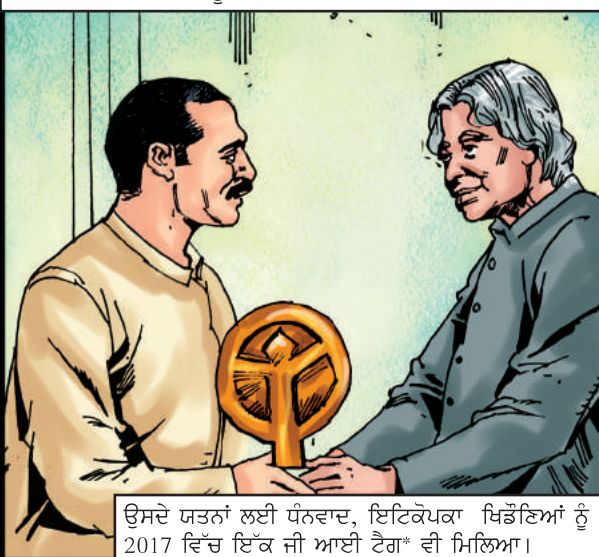

ਰਾਜੂ ਦਾ ਇਸ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ ਦਾ ਪੁਨਰ-ਉਥਾਨ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚਲਾਉਣਾ ਸੀ।

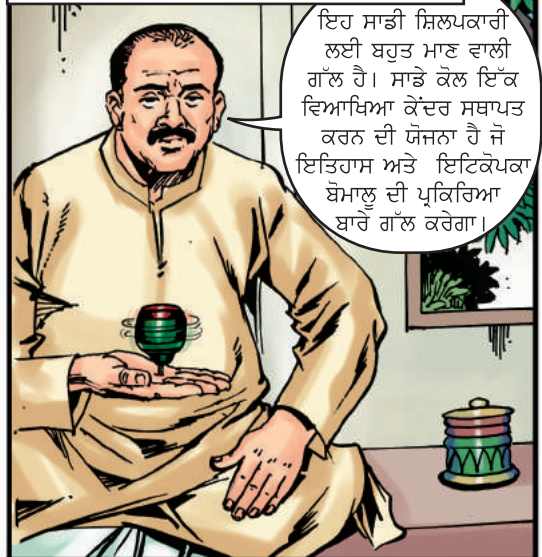
ਹੁਣ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਇਟਿਕੋਪਕਾ ਖਿਡੌਣੇ ਹਨ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਖਿਆਵਾਂ, ਰੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ।

2002 ਵਿੱਚ, ਰਾਜੂ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਡਾ: ਏ.ਪੀ.ਜੇ. ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਰਾਜ਼ਰੂਟ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ।

*ਇੱਕ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸੰਕੇਤ ਜੀ ਆਈ ਟੈਗ ਉਹਨਾਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਰਾਜੂ ਨੂੰ 2023 ਵਿੱਚ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ[^] ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਆਭਾਰੀ ਸੀ -

[^]ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚੌਥਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਾਗਰਿਕ ਪੁਰਸਕਾਰ

ਭਾਗੀਰਥੀ ਅੰਮਾ

ਖੁਸ਼ ਖਬਰੀ! ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੌਦੇ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸੈਰਗਾਹ 'ਤੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੌਦਿਆਂ ਅਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵਾਂਗਾ।

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹੋ, ਸਰ? ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਵ ਹੈ?

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ!

ਬੇਸ਼ੱਕ, ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇੱਕ 105 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਜੋ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ, ਸ਼ਾਰਦਾ। ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਭਾਗੀਰਥੀ ਅੰਮਾ ਹੈ। ਠੀਕ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸਾਂਗਾ।

ਭਾਗੀਰਥੀ ਕੋਰਲ ਦੇ ਪ੍ਰਕੁਲਮ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ-ਪੜ੍ਹਨਾ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਭਗੀਰਥੀ, ਤੁਸੀਂ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ ਹੋ?

ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ।

ਨਹੀਂ। ਹੁਣ, ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਭਾਗੀਰਥੀ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁੜ ਕੇ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਛੇ ਬੱਚੇ ਹੋਏ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪੜ੍ਹਾਈ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਆਂਗੀ।

ਅੰਮਾ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇਗਾ।

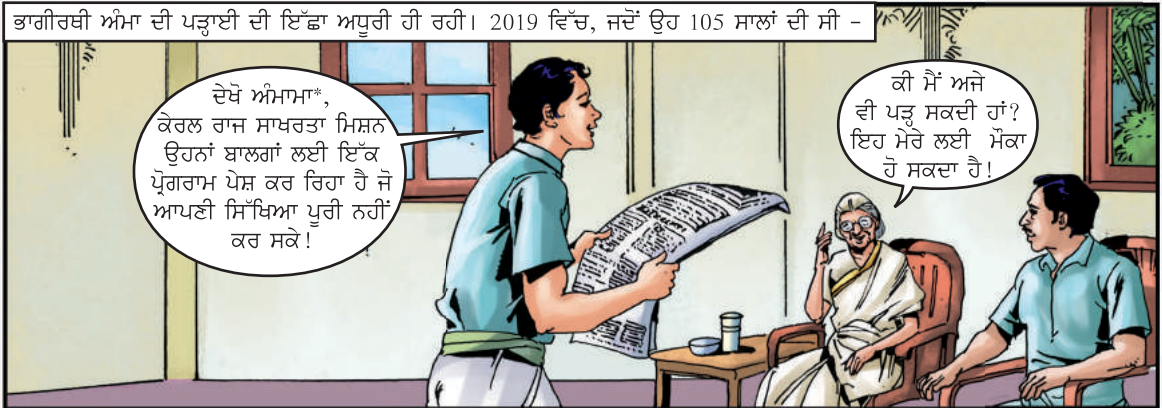
ਜਿਵੇਂ ਉਸਦੇ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋਏ -

ਕੀ ਮੈਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀ ਹਾਂ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰੋਗੇ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਆਇਆ?

ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅੰਮਾ।

ਅੰਮਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹੋ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ

ਭਾਗੀਰਥੀ ਅੰਮਾ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਧੂਰੀ ਹੀ ਰਹੀ। 2019 ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਹ 105 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀ -

ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਗੀਰਥੀ ਅੰਮਾ ਨੇ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਗੀਰਥੀ ਅੰਮਾ ਨੇ ਗਣਿਤ, ਮਲਿਆਲਮ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਜਲਦੀ ਹੀ -

2019 ਵਿੱਚ, ਭਾਗੀਰਥੀ ਅੰਮਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸਰਵਉੱਚ ਨਾਗਰਿਕ ਸਨਮਾਨ ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

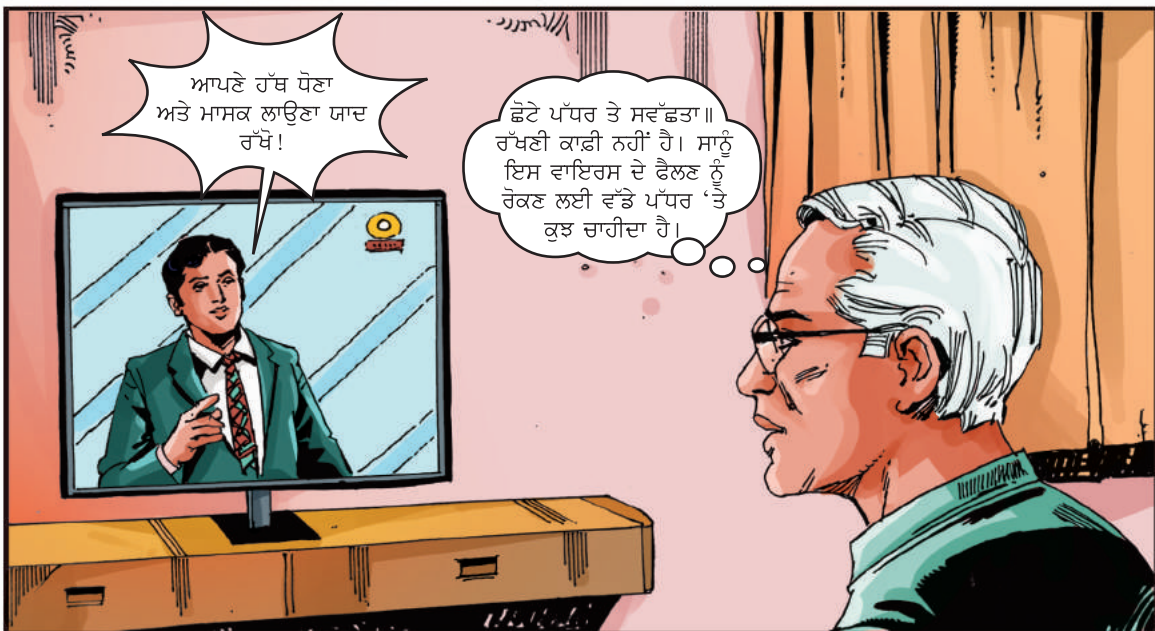
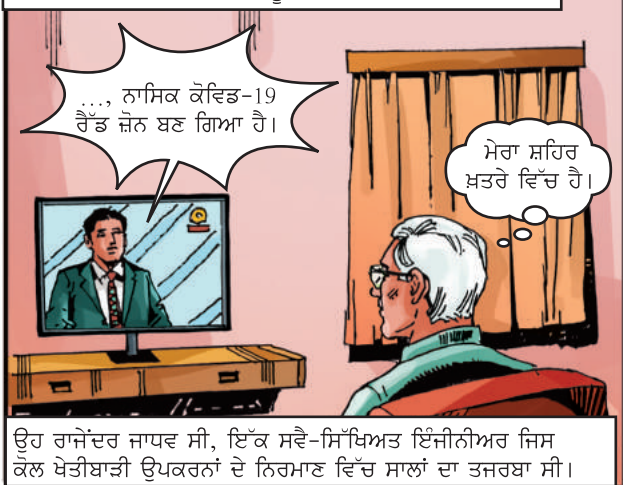

*'ਦਾਦੀ' ਮਲਿਆਲਮ ਵਿੱਚ

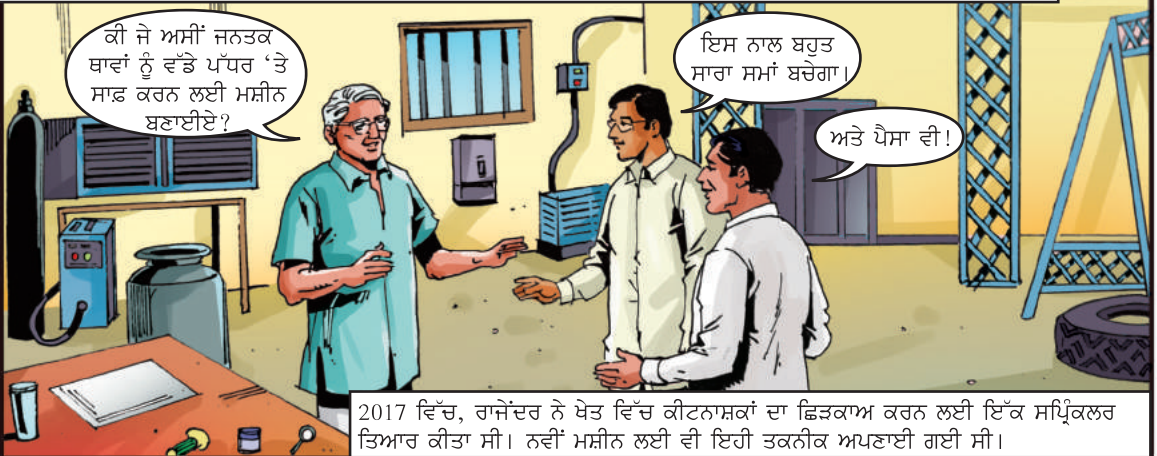
ਰਾਜੇਂਦਰ ਜਾਧਵ

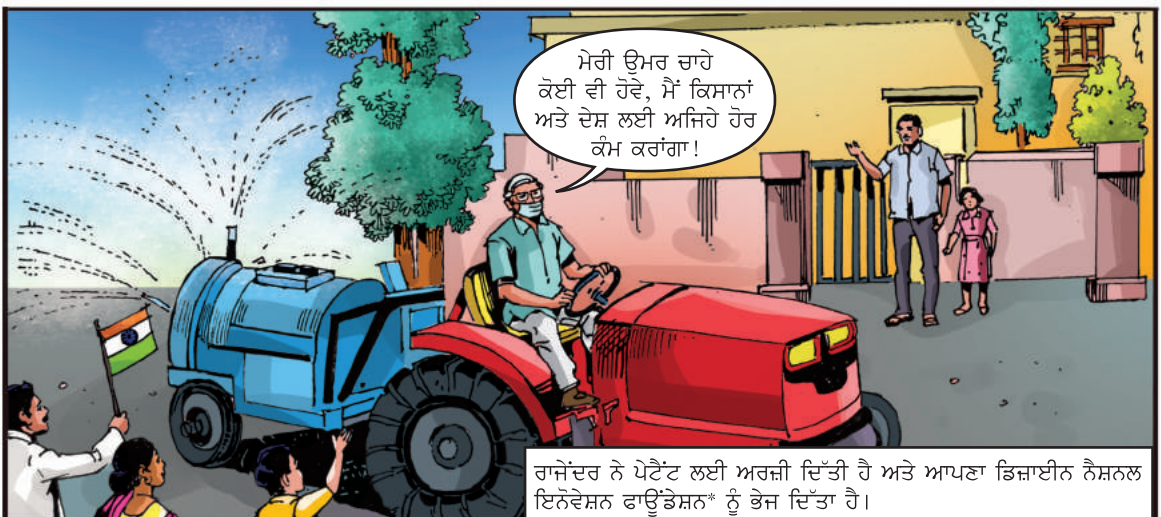
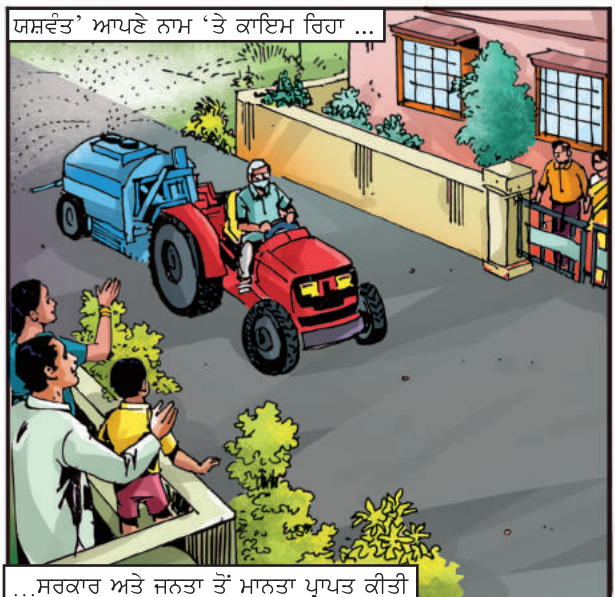
2022 ਵਿੱਚ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਤਾਨਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ 62 ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

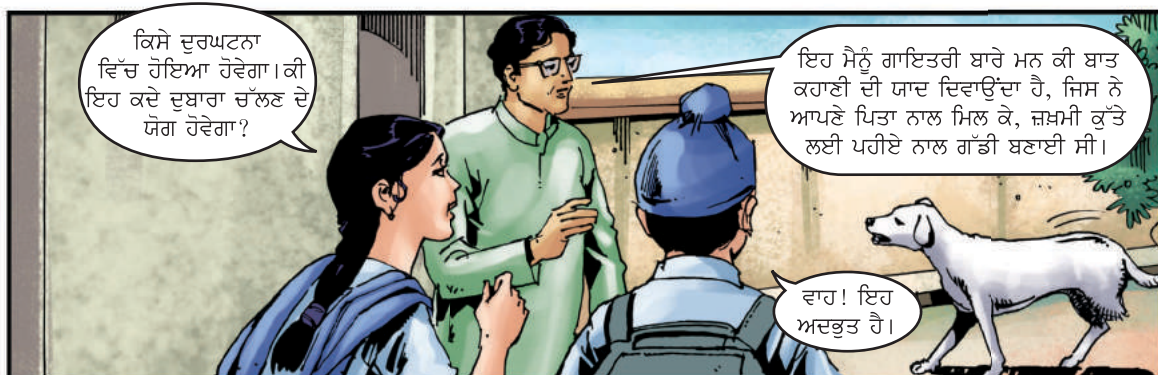
ਰਾਜੇਂਦਰ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਮੰਗੇਸ਼ ਅਤੇ ਧਨੰਜੈ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ।

25 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਪਿਆਰ 'ਚ' ਇੱਕ ਸੈਨੀਟਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਕੀਟਾਣੂ ਨਾਸ਼ਕ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜੋ 600 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਸਟੋਰ ਕਰਦਾ ਸੀ।

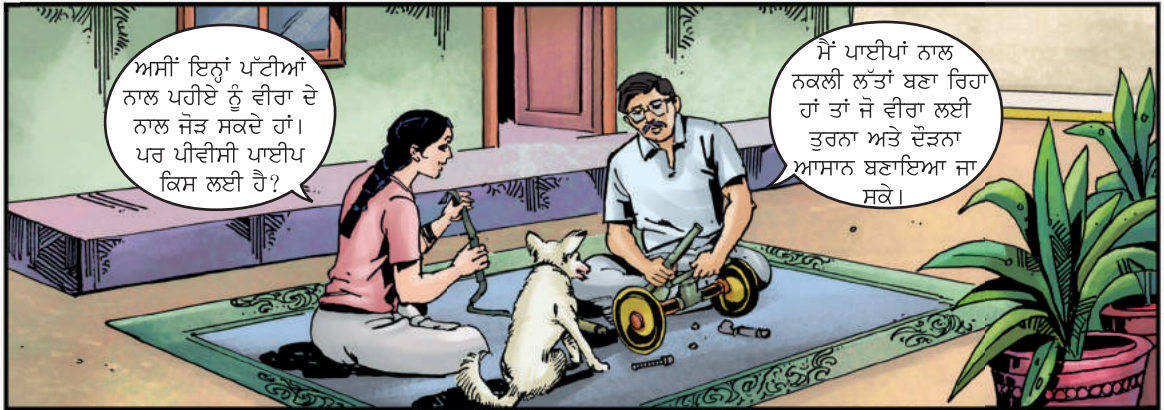

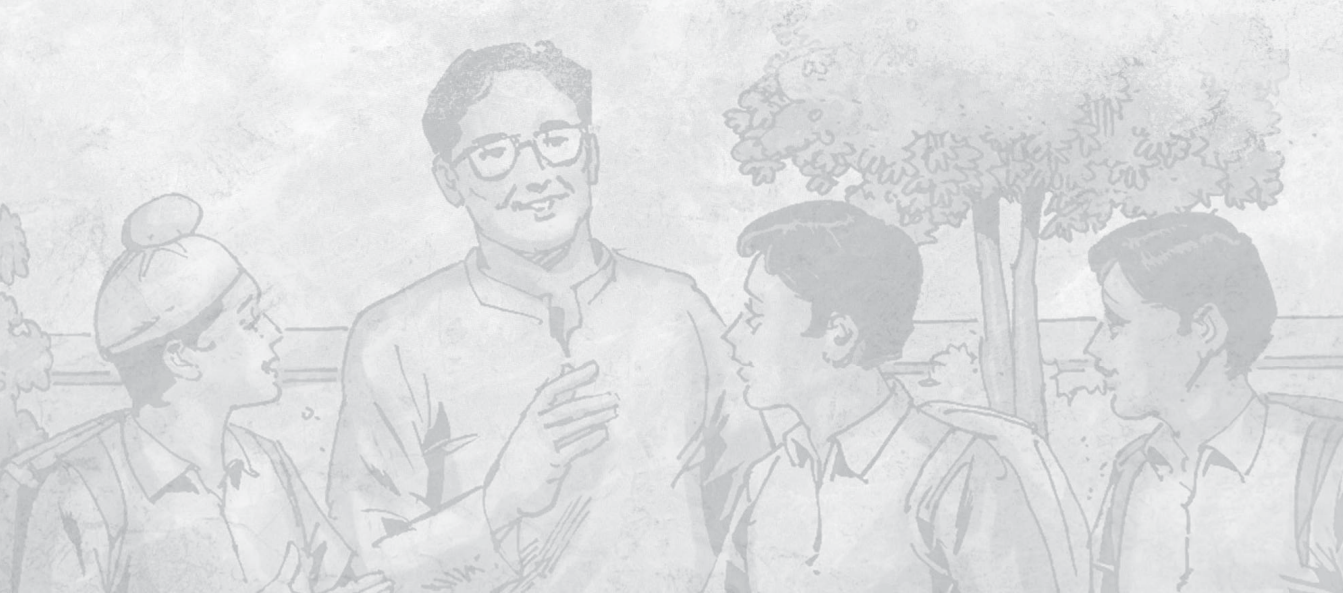
*ਐਨਆਈਐਫ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਅਗਲੇ ਦਿਨ -

ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ

ਭਾਗ-2

ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਇੱਕ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਚਮਤਕਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

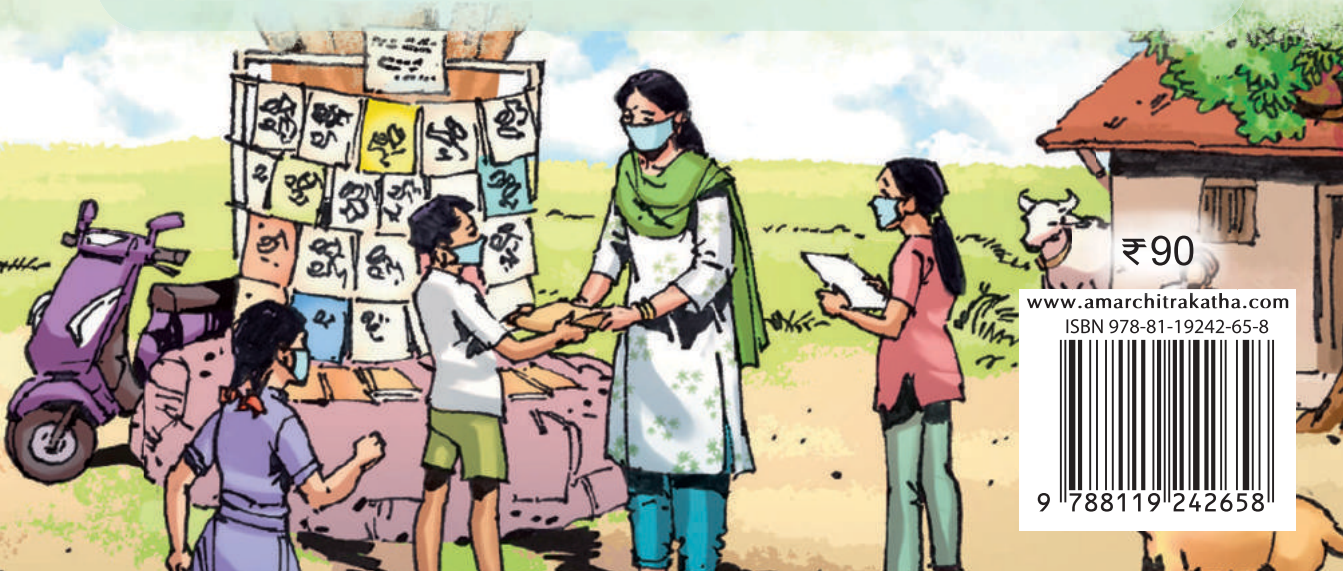
ਇਹ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਗੀਰਥੀ ਅੰਮਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭੈਣਾਂ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਹਟਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਉਦੋਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਪੜਦਾਦੀ ਸੀ ਅਤੇ 105 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕੀਤੀ।

ਐਨ.ਐਸ. ਰਾਜੱਪਨ, ਭਾਵੇਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪੋਲੀਓ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ 63 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ, ਲਾਪਰਵਾਹ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਲਾਈਆਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਅਤੇ ਪੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਵੇਮਬਨਾਡ ਝੀਲ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਲੈ ਲਿਆ।

ਊਸ਼ਾ ਦੂਬੇ ਨੇ ਕੋਵਿਡ ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗ਼ਰੀਬ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਐਨਲਾਈਨ ਕਲਾਸਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਲਾਸ-ਰੂਮ ਲੈ ਗਈ।

ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪੈਸਾ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ। ਅਤੇ ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਨਾਇਕਾਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

www.amarchitrakatha.com

ISBN 978-81-19242-65-8

9 788119 242658